

ratio, cum nullo probatae fidei historico vetere, sed sola traditione ac inveterato rumore nitatur.

Haga.

Præter hæc eminet in hoc agro *Haga-Comitis*, quam delitiis suis & otio olim destinarunt Principes, & Sanctiori consilio locum, nunc litibus etiam trahendis solvendisque; dedicatum. Hic locus opibus, ædificiorum splendore, cultu, magnitudine, hortorum amœnitate, nobilitatis frequentia, nulli urbium cedit, plurimas etiam superat. Palatium habet regiae magnificentiae opus, fossis in modum arcis circumdatum, cui piscina per ampla ad Septentrionem objecta, Gulielmi Comitis & Romanorum Cæsaris opus: nuper magnifica structura à Principe Mauritio ampliata. Hic sedes est Principis, præfectique Hollandiæ. ibidem & sacrarium quoddam juris & legum. hic reliqua Collegia Ordinum tam Generalium, quam Hollandiæ suis conveniunt locis: uti & Tribuni ærarii. Municipio contiguum est amœnissimum nemus. In

meditullio fere Delflandiæ, conspicitur cum uberrimis agris *Delfha*, Godefridi Lotharingi, *Delfha* cognomento Gibbosi, ut creditur, opus. Urbs variam fortunam experta; & sub Alberti Bavari immiti imperio mœnibus nudata: sed postea restituta. anno c i c i c x x v i fortuito incendio pene tota conflagravit: verum è cineribus, ut solet, multo pulchrior surrexit, ut ædium magnificentia tam publicarum, quam privatarum cum paucis possit comparari. Forma est oblongiori: nec mœnibus aut vallo, prout hodie se res habent bellicæ, satis firma. Cerevisiæ coctura olim, quam nunc celebrior, uti & laneorum pannorum textura. Cives habet opulentos, splendidosque, & qui mercaturam longe lateque exercent. Ager illius pinguis, & in primis pascuus. Portum habet ad Mosæ ripam valde commodum, *Delpsharviam* vocant, pagus *Delpshavia* ædificiorum multitudine & incolarum copia nobilis.

S C H I E L A N D I A.

Schiedamum.

AD Mosam *Schiedamum* est, ubi fossa sive canalis *Scia* terminatur, qui & oppido nomen dedit, & agro circumjecto, quem *Schielandiam* vocant. Nomen & privilegia urbis accepit demum anno Christi c i c c l x x i v, quo tempore *Novum damum* est dictum, ad annum usque 1300, à quo deinceps tempore *Schiedami*, quasi *aggeris Sciam sistens*, nomen obtinuit. Amplius, splendidiusque *Schiedamo* est *Roterodamum*. ita dictum à Roteræ rivi emissario, quod urbem ingreditur. Emporium est celebre, quippe navigationibus in longinquas regiones non minus notum, quam cetera Hollandiæ emporia, ob opportunitatem fluminis Mosæ, qui mœnia illius lambit, & portus commoditatem. Huic quoque superioribus annis magna accessio facta, mœnibus illius aliquoties prolatis: ut jam, si vastitatem spectes, inter majora oppida numerari possit. Nam quum antea urbs inter ortum & occasum juxta Mosam porrecta tantum 71 jugera & 537 perticas occuparet: nunc pomœrio versus meridiem & Mosam prolato, duplo major, occupat 144 jugera, & 435 per-

Roterodamum.

ticas, quemadmodum è publicis instrumentis fumus edocti. Templum habet structura magnificentum, & turri altissima longe conspicuum: forum amplissimum, aliaque publica ædificia splendida; privata quoque structura haud inlegantis. Præter mercaturam, quæ hic post *Amstelodamum* imprimis viget, superioribus quoque annis cerevisiæ coctura celebrari cœpit, quæ jam omnibus magnopere expetitur. Præcipua illi celebritas ab Erasmi natalibus, cujus illic statua ænea in urbis foro conspicitur. Tractum hunc omnem & agrorum periodum terminat versus angulum Orientalem *Gouda*, urbs *Gouda*. sita ad *Isalam*, diverticulum fluminis, fossâ perpetuâ per *Trajectenses Vianam* versus deductâ corrvatam, quod primo *Iselsteinium* adit, inde *Monfortium* petit, modo *Oudewateram* perlabitur, tenui ubique alveo, & qui æstivis mensibus vix cymbas fert: deinde *Goudam* præterfluit magno aquarum auctu copiosius: demum justo anni par è regione *Iselmundæ* in *Meruwam* sive novum Mosam decurrit.